

פרוטוקול מס' 163

מישיבת ועדת הכספים

יום ב' י' א כסלו תשל"ה - 25.11.1974, שעה 9.30

נ כ ח ר :

חברי הועדה:
י. קרגמן - היו"ר
ע. אמור אי
א. אפרת
ש. ארליך
י. בדר
י. בן-מאיר
י. גולן
צ. גרשוני
ב.צ. חלפון
ע. פיינרמן
ד. קורן
ח. קורפו
נ. קצב
א. שוסטק

מוזמנים:
שר האוצר י. רבינוביץ
הממונה על התקציבים א. גפני
הממונה על הכנסות המדינה מ. נוידרפר
י. גבאי - מינהל הכנסות המדינה
מ. דייך - האוצר
י. מורג - דובר האוצר

מזכיר הועדה: א. קירשנר
היועה"כ לועדה: א.נ. פלוג
היועה"מ לועדה: ד"ר ג. קסרון
קצרנית: מ. איזנברג

סדר-היום:
א. תשובת שר האוצר על שאלות חברי הועדה;
ב. המלצות ועדת המשנה לקמוצים בתקציב

א. תשובת שר האוצר על שאלות חברי הועדההיו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.
נשמע תשובת שר האוצר על שאלות

חברי הועדה.

ש. ארליך:

אני מבקש להוסיף שאלה: כאשר יצא שר האוצר לושינגטון אמר שהוא יגייס כחצי מיליארד לירות דולר. האם אפשר לסיכויים להשלמת גיוס סכום זה?

ע. פיינרמן:

מה דעת שר האוצר על הסכם השכר החדש של עובדי בנק ישראל?

שר האוצר י. רבינוביץ:

לשאלתו של חבר הכנסת ארליך, אני חושב שיחד עם כספי קרן המטבע והבנק העולמי,

קרוב ל-400 מליון דולר נצליח לגייס.

י. בן-מאיר:

מה הם המקורות?

שר האוצר י. רבינוביץ:

בנקים מסחריים, הבנק העולמי וקרן המטבע. החלטנו על הוצאת בונדס' בסכום רק לקהילות ולבודדים שרוצים לרכוש בתנאי הרביית הרגילה הנהוגה בארצות הברית. יתכן מאד שעל אף המצב הקשה של ניכר גם ממקור זה.

אשר להסכם השכר החדש של עובדי בנק ישראל, אתמול היו חיכופי דברים על נושא זה בממשלה. נגיד הבנק שהיה צריך להשתתף בישיבה חלה ולא הופיע. אבקש ממנו להמציא את פרטי ההסכם.

לשאלתם של חברי הכנסת קורפו ובן-מאיר על הרפורמה במערכת המסים - אמרתי בישיבה הקודמת שעכשו נצטרך לפעול למימוש שלב ג' - רפורמה במערכת השכר והמסוי; ואולי זה השלב הקשה והמסוכן ביותר.

י. בן-מאיר:

והחשוב ביותר.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני מסכים. השלב השני היה שלב של הצלה. אני מקווה שנעמוד בלחצים המופעלים עלינו - ומופעלים עלינו לחצים מכל הצדדים, ונשיג את מטרות הפיחות. אולם אם לגבי השלב השני, שלב הפיחות, יכולת לתכנן ולהטילו כהחלטת ממשלה, לגבי השלב השלישי אתה חייב לעשות את הדברים במשותף עם ההסתדרות. בלעדי ההסתדרות, בלי הבנתה והכתף שלה, לא תוכל לעשות דבר. המדובר ברפורמה יסודית במדיניות השכר, בסילוק העוותים שדבקו בנו בתחום זה. המדובר ברפורמה במיסוי על ידי המדינה מס ערך מוסף. אני חושב ששלב שלישי זה הוא מבחנה של החברה שלנו. סילוק העוותים והרפורמה במיסוי, אלה הדברים שיקבעו דמותה של החברה ומוסדותיה בשנים הבאות. וזה יכול להעשות רק תוך הדברות עם ההסתדרות. בלעדיה זה לא יכון.

ש. ארליך:

מס ערך מוסף?

שר האוצר י. רבינוביץ:

מס ערך מוסף אתה יכול להנהיג. אבל רפורמה במסים ובשכר לא תוכל לעשות.

בלי שיתוף עם צבור הפועלים.

ש. ארליך:

אם אמרת שבלעדי ההסתדרות זה לא יכון, למעשה ויחרת על רפורמה זו.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני חושב שההסתדרות יודעת שטובתה של המדינה היא טובתה של ההסתדרות. ואני חושב שהעניין חייב להעשות במשותף עם ההסתדרות.

ש. ארליך:

אינני חולק על ההצהרה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני הכרזתי מעל במת הכנסת, שענין תוספת היוקר חייב להתמצות במו"מ ובהלברות עם ההסתדרות. זה אינו שונה ממה שאני אומר עכשו, וזו דעתי.

אני מקווה שנוכל להתפנות עכשו

לטיפול בשליפת התשלום.

לשאלתו של חבר הכנסת גרשוני על

אמצעי הספיגה מהמחשורים - הפעם הפעלנו כמה אמצעים לספיגה נרחבת: העלינו מס על בנקים מ-3.5% ל-5%; העלינו מס רווחי הון מ-40% ל-50%; אסרנו יבוא מוצרי מותרות; מנענו רווחי פירות על ידי היטל על המלאי. ואנו מחקנים את חוק מס שבח מקרקעין במגמה לספוג רווחים ספקולנטיים. ביולי השנה הטלנו מס רכש. ואנו בודקים אפשרות להטיל מס הון נטו, שיפול בעיקרו על בעלי רכוש.

לטענתו של חבר הכנסת שחל, כאילו

היו הוראות סותרות בענין המלאי, איי רוצה לומר שלא היו הודעות סותרות. מינהל הכנסות המדינה פירסם בכל אמצעי התקשורת את ההוראות הקשורות למלאי ואף שלח הודעות ליצרנים, ליבואנים ולגופים שונים אחרים ובהן פירוט הכללי לגבי היטל המלאי. הכלל הוא, שכל מלאי חייב בהיטל להוציא מקרים בהם מולאי התנאים האלה:

שולמו כל מסי הייבוא על אותן

סחורות לפני יום 10.11.74, שהוא יום הפיחות; היתה התקשרות בכתב בין היבואן לצרכן הסופי ולו אף באמצעות סוחר. כל התמורה עבור הסחורה שולמה ליבואן לפני 10.11.74. היבואן המציא לגובה הסכם הצהרה עם פרטים על הצרכן וכתובתו, תאריך ההזמנה, תאריך הקבלה ומספרה וכן גובה הסכום ששולם על ידי הצרכן עבור אותה סחורה.

היבואנים יתחייבו בכתב שלא לדרוש

כל סכום נוסף מהצרכן הסופי על הפרש המחיר או המסים והם ימציאו עד 31.12.74 אישור מהקונים בדבר קבלת הסחורות לפי התנאים האמורים לעיל.

הממונה על הכנסות המדינה, מנהל המכס

וסגניו נפגשו עם כל הארגונים הכלכליים והסביר להם עניינית את זכויותיהם וחובותיהם בכל הקשור בהיטל על המלאי.

לשאלתו של חבר הכנסת גרשוני

מה הן הצעות הממשלה לגבי אורח החיים של נבחרים ופקידים - רק אתמול היתה ישיבה מסכמת של הממשלה בנושא זה. אקרא את ההחלטות שנתקבלו בממשלה:

א. הממשלה ומוסדות הציבור לא יערכו

מסיבות, חגיגות וקבלות-פנים פרט לקבלות פנים רשמיות לאורחי חוץ, שיש לקיימן לפי נוהגים בינלאומיים. גם במקרים חריגים אלה תיערכנה קבלות הפנים באורח צנוע.

ב. לא יקוימו בבתי מלון ובמסעדות

ישיבות עבודה הכרוכות בהוצאה על חשבון המדינה ומוסדות צבור.

ג. בעת שהיית לילה מחוץ למקום

המגורים, אין לחייב את המדינה ומוסדות הצבור בהוצאות איכסון העולות על מחיר שהייה במלונות ברמה של ארבעה כוכבים;

ד. בעלי רכב צמוד ישתתפו בהוצאות

אחזקת רכבם והשתתפותם זו תוגדל מ-72 ל"י ל-100 ל"י;

ה. מיכסות קילומטרים לרכב שירות

ואישי יופחתו ב-10% יחסית לתקופה הנוותרת עד תום שנת התקציב;

ו. תקציבי המשרדים לשעות נוספות

יופחתו ב-25% יחסית לתקופה הנוותרת עד תום שנת התקציב;

ז. תקציבי המשרדים להפעלת רכב המשרד

יופחתו ב-10% יחסית לתקופה הנוותרת עד תום שנת התקציב;

ח. לא ייעשו שיפוצים ושיפורים ולא יירכש ריהוט חדש למשרדים עקב תום שנת התקציב.

ט. כל ההוראות הנ"ל יחולו על מערכת הבטחון, הרשויות המקומיות, האגידים וחברות ממשלתיות; השרים הממונים יהיו אחראים להחלת ההוראות והפעלתן בתחומי אחריותם.

ועדת השרים לחסכון בממשלה ומוסדות צבור בראשות שר האוצר תבדוק את יישומן של ההוראות הללו לגבי צה"ל.

י. הממשלה קוראת לכל הצבור ומוסדותיו לנהוג בצמצום ובחסכון כמתחייב בתקופת חירום.

יא. ועדת השרים לענין דירות שרד, אש"ל ותנאי שירות אחרים של שרים, תבדוק מחדש את ההסדרים הקיימים בנושאים אלה לרבות השתתפות בהחזקת רכבם.

הממשלה רושמת לפנייה יאת-נפונות השרים לוותר על מחצית תוספת היוקרה הבאה;

הממשלה פונה לסגל האקדמי להקפיא לשנה את היציאה לחוץ-לארץ לשנת שבתון".

לשאלתו של חבר הכנסת לורנץ

בענין האבטלה הסמויה במשרדי הממשלה ובמוסדות ציבור - על פי החלטת הממשלה הוקפאו התקנים במשרדי הממשלה. הוקמו צוותים משותפים לנציבות שירות המדינה, אגף התקציבים וכל אחד ממשרדי הממשלה לצורך הכנת הצעות לצמצום תקני כוח האדם. לוח הזמנים שנקבע לצוותים אלה הוא כזה, שהמלצותיהם ישולבו בהכנת תקציב המדינה לשנת הכספים 1975. עם זאת פעולה נרחבת לצמצום האבטלה הסמויה מותנית בשינויים מוסדיים בהסדרי הפנסיה, הפצויים והניידות. הממשלה מצדה תחיש את הטיפול בחוק הפנסיה וחצטרך ליצור כלים שיאפשרו ויסות עובדים לא רק בתוך הממשלה ומוסדות הצבור אלא גם בינם לבין סקטורים אחרים במשק. במסגרת הרפורמה במבנה השכר, ההכנסות והמסים אשר תיעשה על ידי הממשלה תינתן חשומת לב לבעייה זו.

לשאלתו של חבר הכנסת ארנס בענין

הדירקטורים בחברות ממשלתיות - אנו מספלים בצמצום מספר ימועצות המנהלים בהן חברים עובדי המדינה. אני מקווה שאוכל להביא תוצאות הטיפול בפני הועדה בקרוב. הקימונו ועדה מיוחדת לבדיקת הנושא. כאשר אקבל מסקנות הועדה אביאן בפני ועדת הכספים.

לשאלתו של חבר הכנסת לורנץ בענין

הסובסידיות והמרת הסובסידיה למצרך בסובסידיה לנצרך - יש יתרון בקיום מכשיר הסובסידיות למוצרים בסיסיים במגמה לשמור על יציבות יחסית של מחיריהם וגם ככלי תכנון של התפוקה החקלאית. לאחר השנוי הדרסטי שנעשה, אין מקום לדעתנו לשנות שוב בעתיד הקרוב את מחירי המצרכים לצרך. אני בעד זה שישארו סובסידיות בשכום מסויים. כידוע לכם בפברואר 1974 הגיעו הסובסידיות למיליארד לירות. עם הפיחות הגיע שכום הסובסידיות ל-5 מיליארד לירות. בטלנו מחצית הסובסידיות - 2,5 מיליארד לירות. וכולנו יודעים את הזעזוע שגרם הדבר לצבור. אינני רואה שום אפשרות לדבר עכשו על ביטול נוסף של הסובסידיות.

אשר לפיצוי למשפחות מיעוטות יכולת -

במסגרת החלטת הממשלה על תכנית החירום הכלכלית, הודיעה הממשלה על מתן מקדמה מיידית למיעוטי הכנסה ומשפחות מרובות ילדים לפי הפירוט הבא:
לילדים - מילד שלישי ומעלה 50 לירות לכל ילד עבור חודשים נובמבר-דצמבר;
לילד ראשון ושני - לפי סיכום עם ההסתדרות - 30 לירות לכל ילד עבור החודשים נובמבר-דצמבר. למקבלי קצבאות זקנה ושאיירים: 50 לירות לזוג עבור התקופה עד 1.12.74 ולבודדים ואחרים - בהתאמה. לנתמכי סעד - 100 לירות למשפחה בת 4 נפשות עד 1.12.74; למשפחות בגודל אחר - בהתאמה.

חבר הכנסת קורפו שאל על השעיית מנהלי חברת ור"ד. השאלה כבר אינה אקטואלית היום. אולם יש מקום לציין שעוד בישיבה הראשונה של הדירקטוריון של חברת מקורות, שבה נדון העניין, הצביע הדירקטור שהוא עובד האוצר בעד הצעת ההשעייה.

לשאלתם של חברי הכנסת גרשוני וקורפו בדבר החמרת הפיקוח על הבנקים, - ועדה משותפת של משרדי האוצר והמשפטים ובנק ישראל מעבדת עתה הצעת חוק חדשה שתחליף את פקודת הבנקאות 1941. בראש הועדה עומד היועץ המשפטי לממשלה, מר שמגר. בסיום עבודת הועדה נוכל להניח הצעת החוק על שולחן הכנסת.

לשאלתו של חבר הכנסת גרשוני, מהי התכנית לייצוב המשק, העלאת הפרינץ והייצא - המדיניות בה נקטנו בחודש יולי השנה, בהמשך לצעדי המדיניות שננקטו מיד לאחר מלחמת יום הכיפורים, היתה מכוונת לצנן את המשק על ידי ריסון הביקושים. הצעדים בהם נקטנו לאחרונה מיועדים לשפור מאזן התשלומים, תוך כדי המשך הצעדים לריסון הביקושים.

השלב השלישי של התכנית הוא שלב ארוך-טווח המיועד להביא לשנויים מהותיים בהתנהגות המשק בתחום היעול והגדלת הפרייה, שינוי מבנה המסים ושנוי מבנה מערכת השכר. הקימונו מספר ועדות המטפלות בנושאים אלה והן החלו בפעולתן.

אשר לייצוא, היצואנים טוענים כאילו החמריץ שאנו נותנים לייצוא אינו מספיק. אנו בודקים עניין התמריצים לייצוא ויתכן שנצטרך לתקן את התמריץ שקבענו.

ההחלטה להנהיג איסור על ייבוא מוצרי מותרות לא נחקלה בגלל הרווח הצפוי במטבע זר, אם כי גם זה חשוב, אלא בגלל שיקולים פסיכולוגיים.

מבקרת בארץ ועדה מטעם קרן המטבע הבינלאומית. והיא בודקת את האסורים שהטלנו על הייבוא. היא חובעת לקבוע איסורים אלה לפי הכללים המקובלים בסחר העולמי. אמרנו לאנשי המשלחה, שאלה דברים מיוחדים הנובעים מחומרת מצבה של ישראל, והם חייבים להבין זאת. אני מקווה שייבנו ולא יעכבו את הכספים שאנו מבקשים מקרן המטבע.

לשאלותיו של חבר הכנסת חלפון - בעקבות הפיחות הגדלנו את האשראי למימון הייצוא הן של התעשייה והן של החקלאות בהתחשב בעליית ההוצאות. כך החלטנו להפשיר לתעשיינים 100 מליון לירות כנגד מסירת מלווה המעסיקים שבידיהם. לעומת זאת החלטנו להמשיך להקפיא את האשראי הבנקאי החפשי לשנים-שלושה חדשים נוספים, כאחד האמצעים לריסון פעילות היצר במשק.

העלאת מחיר הדלק בשיעור ממוצע של יותר מ-80% תביא ללא ספק לחסכון בו. מונתה ועדת שרים בראשותו של השר קול שתגבש הצעות נוספות בנושא זה.

לשאלתו של חבר הכנסת מלמד בעניין עמלות לסוכני נשק - הממשלה דנה בהצעת חוק לפיה יתוקן חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים ויווסף בו פרק הדין בהגבלות בקבלת תשלומים על ידי סוכן לגבי ציוד לחימה. לפי ההצעה יהיה העסק כסוכן של ציוד לחימה סעון רשיון מאת שר הבטחון. וסוכן לא יהיה רשאי לקבל דמי עמלה בקשר להזמנת ציוד לחימה, אלא כאשר יהיה היצר של שר הבטחון בהתייעצות עם שר האוצר. יש להניח שועדת השרים הדנה בעניין תסיים את הדיון עוד היום ולאחר שתאשר את הצעת החוק, חונח הצעת החוק על שולחן הכנסת.

אני שאלתי מהי כמות הסחורות שנתפסה והוחרמה, והאם הועמדו העבריינים

י. בן-מאיר:

לדין.

אמרתי שאנו מניחים שתתוספת על ערך המלאי תהיה כחצי מיליארד לירות.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני אבקש להמציא לכם רשימת המחסנים שנתפסו.

אשר לאפשרות של ניווד הלידה - אנו

החלטנו על הפיחות כפי שהוא.

מה על ביטול הפטור ממס הכנסה לתוספת היוקר?

י. בן-מאיר:

נושא תוספת היוקר נדון בפורום משותף של 3 הגורמים - הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים. אני מניח שביום ד' נסכם את הדיון בענין תוספת היוקר שצריכה להשחלם עכשו.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני בקשתי שענין פטור תוספת היוקר ממס הכנסה יובא לוועדת הכספים.

י. פלומין:

הדבר נעשה על פי החוק.

היו"ר י. קרגמן:

הוא אינו נעשה על פי החוק, אלא על פי הוראת שר האוצר. אני מבקש

י. פלומין:

שועדת הכספים תדון בנושא לפני שתשולם תוספת היוקר על פי טבלאות המס המתוקנות. נושא זה אף פעם לא נדון בוועדת הכספים. הגיע הזמן שהוא יידון בוועדת הכספים.

לא קבלתי תשובה על שאלתי בענין מזוג רשויות מקומיות.

ד. קורן:

לא קבלתי תשובה על שאלתי, האם בכוונת הממשלה להקים מועצה לייצור הבטחוני שתעסוק בנושא הייצור הבטחוני; והאם בדעת הממשלה להקים מינהלה לווניסות כוח האדם במדינה.

מ. ארנס:

לא קבלתי תשובה על שאלותי, האם האוצר ממשיך למשוך כספים מבנק ישראל; והאם

ש. ארליך:

הגענו לבלימת אזילת הרזרבות במטבע חוץ.

שר האוצר הודיע שישחרר 200 מליון לירות, חוב הממשלה לרשויות המקומיות. אך הסכומים עדיין לא הגיעו לרשויות המקומיות.

י. בן-מאיר:

האם הבינותי נכון, שהממשלה לא הציעה למעשה לעשות שום דבר בתחום ארוחות החיים של השרים?

י. בן-מאיר:

החיים של השרים?

אני הצעתי לבדוק אפשרות הטלת מס מימון רכש על ציוד כבד ועל מלאי. הצעתי

א. אפרת:

שתוקם ועדה שחבדוק הצמדת הטובסידיות לקריטריון קבוע. האם יש נכונות לבדוק אפשרות עיקור נקודות מהמדד לגבי אגרות החוב הצמודות למדד?

לא קבלתי תשובה על שאלתי בענין אי-הטלה בול בטחון על העלאת תעריפי

י. פלומין:

החשמל.

לגבי הפטור ממס הכנסה לתוספת היוקר, אינני יודע מה היו הנהלים בעבר.

שר האוצר י. רבינוביץ:

לפי החוק, פטור ממס הכנסה טעון אישור ועדת הכספים. עם זאת רשאי שר האוצר,

ד"ר ג. קטרון:

ללא אישור ועדת הכספים או המליאה, לקבוע את הניכויים. והוא הולך בדרך זו. הוא קובע את הניכויים תוך הנחה - לא כל כך בלתי מבוססת - שבסופו של דבר ועדת הכספים תאשר את הפטור ממס הכנסה.

אבל זו פריבילגיה של שר האוצר.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אמרתי: ללא צורך באישור, לא של הועדה ולא של הכנסת.

ד"ר קטרון:

י. בן-מאיר:
לפי רוח החוק, ועדת הכספים צריכה
לאשר את הפטור ממס הכנסה. אם שר
האוצר קובע את הניכויים מראש, הוא מרוקן את ועדת הכספים מסמכותה.

היו"ר י. קרגמן:
כל זמן שהלכנו בדרך של מתן פטור
לתוספת היוקר, הדרך שהלך בה
שר האוצר הייתה הדרך הנכונה. אם הועדה חחליט שיש להטיל מס על חוספת היוקר -
ואנו צריכים לקיים בירור בנושא זה - אין ספק שהדבר יחייב את שר האוצר
להביא את הנושא לאישור הועדה.

י. פלומין:
אני מבקש להעלות את הנושא על סדר-
יומה של הועדה.

י. רבינוביץ:
לגבי הטובסידיות, אין לי מה להוסיף
על מה שאמרת. אין לי מה להוסיף
לגבי הצעתו של חבר הכנסת אפרת לקבוע את הטובסידיות כחלק מהתקציב. אלה
דברים שעדיין לא התלבנו אצלנו, ואינני רוצה להוסיף על מה שאמרת.

לשאלתו של חבר הכנסת על מיוג
רשויות מקומיות או שירותים של רשויות מקומיות, אינני יכול להשיב על
שאלה זו. היא צריכה להיות מופנית לשר הפנים. לדעתי מיוג רשויות מקומיות
הוא חיובי ויש להמריץ תהליך זה.

רשמתי לפני הצעתו של חבר הכנסת ארנס
שתוקם ועדה לייצור הבטחוני. אני עומד לשוחח על הנושא עם שר הבטחון. רק
לאחר שאשמע דעתו, אוכל לגבש עמדה אם זה נחוץ או לא. אני מוכן, לאחר הבירור,
לבוא בדברים עם חבר הכנסת ארנס בנושא זה.

אנו מקימים ועדה לניידות ולווי
כוח אדם. במצב שאנו נתונים בו, אני חושב שזה אחד הדברים הדחופים שאנו
צריכים לתת דעתנו עליו. יוקם מטה מיוחד לויסות כוח האדם.

מ. ארנס:
במשגרת משרד האוצר?

שר האוצר י. רבינוביץ:
לא. יש ועדה משותפת להסתדרות,
למעסיקים ולממשלה בראשותו של
שר העבודה.

אשר לרכב צמוד, עד עכשן פקידים
שהיה להם רכב צמוד - ויכול להיות ויכוח אם צריך להיות להם רכב צמוד,
אחם יודעים שיש רעיונות ליצור פול מכוניות - השתתפותם הייתה 72 לירות.
העלינו השתתפותם ל-100 לירות. לגבי היתר קיצצנו את הקילומטרג' ב-10%
אבל עוד נצטרך לברר כמה מהתיקרוח הדלק אנו מטילים עליהם. בירור זה
לא נשתיים.

חבר הכנסת ארליך, משכנו כספים
רבים מבנק ישראל בחדשים האחרונים. אינני יודע מה היה סכום המשיכות
בשבוע האחרון. אם תרצה לדעת, נוכל להמציא לך את הפירוט. אבל דבר אחד אני
יכול לציין, שחלה הטבה רצינית בסעיף ההכנסות ממכירת ניירות צמודים.
ביולי הייתה ירידה בהכנסות מסעיף זה, ובגלל זה משכנו כספים מבנק ישראל.

חבר הכנסת ארליך, שבועים אינם
זמן מספיק כדי לבחון הצלחת הפיחות. אבל נכון הוא שבשבועים אלה נפסקה
אזילת הדולרים, וזו אינדיקציה חשובה. אם יעמדו לנו הכוחות לעמוד נגד
הלחצים, השגנו את היעדים של הפיחות. אם לאו - יתחיל מחדש מסע המשק
אל עברי פי-פחת. אבל בינתיים האינדיקציות שלנו בתחום המטבע הן טובות.

אשר להפשרת החוב לרשויות המקומיות,
אנו חייבים לרשויות המקומיות 180 לירות. והוריתי להפשיר את החלק המגיע
להם מסכום זה מזאתם למספר החדשים. ואני מניח שהסכומים הופשרו.

אשר לדוגמה האישית של הנבחרים, גם
מצב של עצבנות במשק, גם במצב של חומרה גדולה, ראשי העם, שרים וגם
חברי כנסת, חיים לתת דוגמה. אך גם בזמן זה אסור להסחף בגלים של היסטריה.

אני מכיר את משכורתם של חברי הממשלה. אני חבר ממשלה ואיך לי הוון. משכורתי נטו היא בערך 1600 לירות.

ח. קורפון: יש לך 6000 לירות הוצאות.

שר האוצר י. רבינוביץ:
אינני רוצה להרחיב את הדיבור לגבי האש"ל הן של חברי הכנסת והן של חברי הממשלה. עניין זה צריך להבדק. ומה שצריך לעשות, צריך לעשות. אני חושב שהממשלה עשתה משהו. אבל אל לנו להגרף ולהנשא על גלים של עצבנות מיותרת. צריך לעמוד לנו הכוח להגיד איך חי שר בישראל לעומת הממוצע של העובדים בישראל. אבל אינני רוצה להכנס לזה, כי עצם השיחה על כך אינה נעימה.

אשר להצעתו של חבר הכנסת אפרת להסיל מס מימון רכש על ציוד כבד ועל מלאי - אילו הייתי יכול לשתף אותך במו"מ הנרגש שהיה לי עם אנשי הציוד הכבד ואנשי המלאי, היית שומע דעתם. אנו קבענו מה שקבענו. אינני אומר שאיך פרצות. אבל היה שיקול דעת גם לגבי ציוד כבד וגם לגבי מלאי. לא קבלנו את הערעורים. לגבי ציוד כבד אנו דנים בקביעת תעריף לגב לשעה.

א. אפרת: בימות המשיח.

שר האוצר י. רבינוביץ: לא בימות המשיח, אלא בימים הקרובים.

אשר להצעת חבר הכנסת אפרת לעקר נקודות מהמדד לגבי אגרות החוב הצמודות, לאחר דיון הגענו למסקנה שאסור לנו לפגוע באגרות הצמודות מתוך החשש שמקור זה של הכנסה וחסכוני - - -

ח. קורפון: ואמינות.

שר האוצר י. רבינוביץ: ואמינות. אבל יש פנים לכאן ולכאן. אינני שולל את הגישה של חבר הכנסת אפרת. אבל אני מברר את השיקולים בעד והשיקולים נגד. ברגע זה, זה הסיכום.

היו"ר י. קרגמן: שר האוצר אמר שבענין תוספת היוקר והשכר יש מגעים עם ההסתדרות והמעסיקים. בענין תוספת היוקר והשכר, ועדת הכספים אינה יכולה להתערב. אבל בכל הנוגע למסים, שום הסכם שיהיה לממשלה עם גופים אחרים, כמו ההסתדרות והמעסיקים, לא יחייב את ועדת הכספים. אני מציע שלא תהילנה אשליות שהסכם כזה יחייב את ועדת הכספים.

שר האוצר י. רבינוביץ: לא עלה על דעתי שכל סיכום שנגיע אליו במו"מ על נושא זה, יחייב את הכנסת. הכנסת סוברנית בתוקף החוק. מתנהל מו"מ עם גופים שונים. על המגעים המוקדמים אני מוכן לבוא ולמסור. והדברים יובאו לאישור הכנסת.

ע. פיינרמן: היום יותר מאשר אי פעם אני בטוח שכל מעשה פזיז לגבי אגרות החוב

הצמודות, עלול לזעזע את שוק ההון.

אני רוצה להביא לידיעת שר האוצר, שקיימת מצוקת אשראי הפוגעת בהשקעות בייצור, דבר העשוי לפגוע בצפור הנפש שלנו.

היו"ר י. קרגמן: אני מודה לשר האוצר.

ב. הקמת ועדה ללימוד נושא הפצוי למיעוטי הכנסה ולמשפחות מרובות ילדים

היו"ר י. קרגמן: נושא הפצוי למיעוטי הכנסה ולמשפחות מרובות ילדים הוא בתחום סמכותה של

ועדה אחרת. אבל מכיוון שהנושא טעון החלטה תקציבית, שהיא בסמכותה של ועדת הכספים, כתבתי לשר האוצר שטוב היה שנדע את הנושא ואת ההצעות שיחייבו אותנו לאשר תקציבים. הצעתי שנקים ועדה, שלא תתחרה בוועדה אחרת, אלא תלמד את הנושא, תפיגש עם הממונים עליו ותדווח למליאת הועדה.

אני מציע ועדה בהרכב הבא: חברי

הכנסת רונן, חלפון, קצב, קורפו, בן-מאיר, לורנץ ופלומיץ. אני מציע שחבר הכנסת רונן יהיה יושב-ראש הועדה.

ועדה ללימוד נושא הפצוי למיעוטי הכנסה ולמשפחות מרובות ילדים בהרכב שהובא על ידי היושב-ראש או שה

ג. המלצות ועדת המשנה לקימוצים בתקציב

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף ג' בסדר-היום - המלצות ועדת המשנה לקימוצים בתקציב. יביא את ההמלצות יושב-ראש ועדת המשנה חבר-הכנסת פיינרמן.

ע. פיינרמן: אקדים מספר הערות. הועדה עסקה בנושא זה לא מעט, - למרות שפרי עבודתה משתרע על עמוד אחד - תוך נסיון לעשות שני דברים: האחד - להביא לקימוצים ממשיים, שניתנים לביצוע לפי הערכתנו, ולא להזדקק לדברים שבראווה שלא ניתן לבצעם; השני - לא להתפס לפסיכוזה העוברת מקטב אחד לקטב שני. היה רצון בצבור, הוא הובע מעל דפי העתונות ובאמצעי התקשורת, לראות לא דם אלא דמים, כספים. והיו רוצים שנצביע על מספר מצומצם של דברים, שבהם יבוא לידי ביטוי הצנע. ניסינו לא להיות מודרכים על ידי הלך רוח זה. משום כך קיימנו מגע ותיאום מלא עם הממונה על התקציבים, מר גפנים, שעסק בנושא מטעם ועדת השרים.

הערה שניה - לא נכנסנו לשורה שלמה של נושאים, ובעיקר לא לנושא הקרוי "אורח החיים של עובדי המדינה", שבו עסקה ועדת השרים לענין קמוצים ודווח לנו על מסקנותיה.

שמרנו לעצמנו אופציה לחזור ולדון בנושא אם דברים מסויימים לא יראו לחלק מחברי הועדה.

לפיכך אנו מגישים למצות רק בלושה נושאים: רכב, דירות שרד ודירות שרות. אנו הערכנו שלא יהיה טעם בגזירת גזירת אם תפולנה רק על המשק הממשלתי ועל עובדי המדינה. לפיכך קבענו בהמלצותינו שיש צורך להחיל כל ההמלצות הללו על כל המשק הממשלתי, כולל החברות הממשלתיות.

בסעיף 1 של ההמלצות אנו ממליצים: "המכסות של רכב שירות (פקידים נדרשים) יקוצצו באופן משמעותי". פקידים נדרשים הם עובדי מדינה שיש להם רכב שלהם והם מקבלים מכסת קילומטר 'שעליה מקבלים מחיר קבוע לקילומטר. אנו ממליצים שעתה ישולם מחיר העלות אבל יקוצץ מספר הקילומטרים באופן משמעותי; היו הצעות לקצץ את הקילומטר 'ב-15-20%. לא נקבנו במספר. כתבנו דבר משמעותי בהנחה, שלאחר שהממשלה דנה בנושא, צריך לקבוע מספר הקילומטרים.

בסעיף 2 אנו ממליצים "לבדוק את

האפשרות לקצץ ברכב הממשלתי החקני". אנו היינו סבורים שיש בבעלות הממשלה יותר מדי רכב המועמד לרשות העובדים. אנו ממליצים לקצץ גם במספר כלי הרכב וגם במספר הקילומטרים.

בסעיף 3 אנו ממליצים: "לבטל

העסק הנהגים הצמודים לכל המוכניות הצמודות, למעט ברכב של שרים, רבנים ראשיים ונשיא בית המשפט העליון". לפי הערכתנו יכולים האנשים המחזיקים במכונית לנהוג בהן בעצמם, למעט שרים, רבנים ראשיים ונשיא בית המשפט העליון, אובמקרים מיוחדים של נסיעה ארוכה לקבל נהג, ובלבד שלא תהיה

החופעה, שאנו עדים לה במזנון הכנסת, שיושבים עשרות נהגים מבקר עד ערב ומחכים לאלה שהם צריכים להסיע;

בסעיף 4 אנו ממליצים: "להגדיל את ההשתתפות העצמית של מחזיקי רכב צמוד". אנו סבורים שהסכום צריך להיות גדול מזה שנקב בו היום שר האוצר. אנו חשבנו על סכום של 150 לירות.

בסעיף 5 אנו ממליצים: "לקצץ במכסת הקילומטרים של המכוניות התקניות בממשלה." כלומר לקחת כבסיס את הקילומטראג' שעשו בשנה האחרונה ולקמץ בו.

בסעיף 6 אנו ממליצים: "לבטל שכירת רכב על ידי המשרדים ואת ההכרחי לבצע באמצעות מינהל הרכב". כיום מסתכמת הוצאה זו של שכירת רכב על ידי המשרדים בסכום של 30 מליון לירות. אנו סבורים שיש מקום לבטל זאת או להקטין את ההוצאה, על ידי כך שתבוטל האפשרות של המשרדים לשכור רכב; ואם הדבר הכרחי, ייעשה על ידי מינהל הרכב.

בסעיף 7 אנו ממליצים: "להנהיג אחידות במדיניות הרכב בענייני רכישה, תיקונים, מכירה וכו'". הועדה מבקשת לבדוק האפשרות לרכז את הטיפול בכל ענייני הרכב במשק הממשלתי במינהל הרכב הממשלתי."

היום קיימים מינהלי רכב העוסקים בענייני רכב. הוצאה - לכל אחד מדיניות משלו. אנו ממליצים שתהיה מדיניות אחידה.

ומעניין הרכב לעניין דירות השרד. יש 20 דירות שרד שהמדינה מעמידה לרשות שרים, סגני שרים, רבנים ראשיים, יושב-ראש הכנסת והיועץ המשפטי. גדל הדירות נע בין 3 עד 8 חדרים. עכשו יש 15 דירות תפוסות ו-5 דירות פנויות בגלל העדרם של סגני שרים. דירות שירות יש 1200 והן בבעלות המסורה, משרד הפנים, משרד החנוך ומעמידים אותן לרש העובדים של משרדים אלה; 75% מהדירות הן בידי המסורה והשאר בידי משרדים אחרים.

הדירות מרוהטות?

ה. קורפו:

דירות השרד מרוהטות. דירות השירות - לא.

ע. פיינרמן:

ההמלצות שלנו בנושא זה הן:

1. להגביל הזכאות לדירות שרד

רק לחברי הממשלה, ליושב-ראש הכנסת ולרבנים הראשיים.

2. להגביל את הזכאות רק לאלה שעברו

לגור עם משפחותיהם בירושלים.

בעניין דירות שירות ממליצה הועדה

לבדוק מחדש את המפה והקריטריונים במגמה לצמצם את מספר דירות השירות. "

קיים מצב, שאולי האנשים לא רצו

בו, שמי שלנו לילה בירושלים החזיקו בדירת שרד. ודירה זו עולה בכסף רב, כולל תיקונים, אחזקה, נכיון והוצאות שוטפות.

מה לגבי שר שהוא חבר קבוץ גנוסר?

א. אפרת:

אם הוא בא לגור עם אשתו בירושלים,

ע. פיינרמן:

הוא צריך לקבל דירת שרד. אבל שר

הלך לילה או שנים בירושלים, צריך להעמיד לרשותו חדר טוב במלון. מתברר

שהמשוג של ייצוג ואירוח קיים רק לגבי ראש הממשלה ושר החוץ. הוא אינו

קיים לחלוטין לגבי שרים אחרים.

באשר לדירות שירות, יש דירות שירות

בלוד, רמלה, קריית גת, אשדוד, עפולה, מגדל העמק. ישובים אלה אינם היום

ישובי ספר שאי אפשר להביא אליהם עובדים, אלא אם אתה נותן להם דירות. זה

היה כך לפני מספר שנים. אם לגבי אזורי ספר יש טעם בהחזקת דירות שירות,

אין טעם בהחזקתן במקומות שהזכרתי. לכן אנו ממליצים לבדוק את המפה ולקצץ בדירות השירות, פרט לדירות השירות שבידי המשטרה המיועדות לרווקים ולרווקות גם באזור המרכז.

בסיום המלצותיה מציינת הועדה כי שמעה אינפורמציה מפי הממונה על התקציבים על המלצות ועדת השרים המיוחדת בראשותו של שר האוצר הדנה בענין הקימוצים בתקציב.

צ. גרשוני: אני הייתי מבקש לשמוע דו"ח על ביצוע המלצות ועדת הקמוצים בכנסת השביעית.

אשר להמלצות הועה שלפנינו, אינני מביין מדוע בהמלצה שבסעיף 1 ממליצה הועדה שמכסות רכב שירות יקוצצו באופן משמעותי, מבלי לקבוע בכמה יקוצצו. לועדת הכספים אין מנגנון היכול לדאוג לביצוע ההמלצות. מי יקבץ אחר ביצוע ההמלצות? מתי נשמע דו"ח מה נעשה בהמלצות שלנו? לפי דעתי יש רק שתי דרכים להגיע להגיע לביצוע ההמלצות: האחת, שתהיה ועדה משותפת של ועדת הכספים והממשלה לנושא הקימוצים; והשניה, לא להמליץ דברים כוללניים, כמו ההמלצה "יקוצצו באופן משמעותי". מי יקבוע מה משמעותי ומה לא? אם איננו הולכים בדרך הראשונה, צריך להחליט על דברים מפורטים והממשלה תוך זמן קצוב צריכה לדווח לועדת הכספים אם ביצעה את ההמלצות או לאו.

אנו חיים בזמנים לא רגילים. אני מצטער ששר האוצר איננו. דברי אינם מכוונים אליו ולא על רעייתו. אני מוכן שלגבי שרים נקבע דברים המוסכמים על דעת משפחת רבינוביץ. אבל אינני מקבל שבתקופה זו אסור לבחון נושא משכורת ואש"ל של שרים ושל חברי כנסת. בנושא האש"ל כל אחד נוהג לפי שיפוטו ולפי אורח חייו. אם ישנם כמה שרים וכמה פקידים בכירים שאינם נוהגים לפי מה שאנו חושבים שצריך לנהוג בתקופה זו, הם יכולים לפגוע בכל התכנית הכלכלית. ולא יועיל אם נאמר שאין להגרר להיסטריה.

י. בדר: שר האוצר הביא לפנינו החלטות הממשלה לקיצוץ בתקציב. החלטות אלו יחסכו לכל היותר 300,000 לירות בשנה. לגבי שרים, אסור לשכוח שמשכורת נטו של שר נמוכה מ-2000 לירות לחודש. לגבי כל שאר הדברים המצב הוא כזה, שיש שרים שיש להם הוצאות ויש שרים שאין להם הוצאות. יש שרים שההוצאות שלהן בהתאם לתפקיד - ראש הממשלה ושר החוץ - ויש שרים שאינם מוציאים אף פרוטה. אני חושב שגם בזמן של צנוע צריך שר לקבל משכורת נטו גדולה פי חמש, בלי הקצבה למכונת, כי זה היה בריא יותר.

המלצות ועדת המשנה כולן בכיוון הנכון. בחלק הראשון של ההמלצות חסרים מספרים. לגבי דירות שרד, אני מסתייג מהרשימה. לפי דעתי צריך להוסיף לרשימה שופטים עליונים, כי קיים כלל שכל מה שחל על שר בתחום זה חל על שופט עליון. אינני יודע מה אתם רוצים מהיועץ המשפטי. אתם רוצים שהוא יצא?

ע. פיינרמן: לא. רוצים שלהבא לא יקבל דירת שרת.
י. בדר: היועץ המשפטי מתמנה לפי חוק.

אשר לדירות שירות, מבחינת מס הכנסה, דירות שירות היא דירה שניתנת לאדם כחלק מתפקידו. אם לשניים-שלושה סוהרים יש דירה בכניסה לבית סהר, או למנהל תחנת רכבת יש דירה בקומה ב' של תחנת הרכבת, אני מביין שזו דירת שירות. ולפי פקודת מס הכנסה היא פטורה ממס הכנסה, כי חובתו של האדם לגור בו. בכל שאר המקרים דירות שירות אינן דירות שירות לפחות מבחינת מס הכנסה.

אני חושב שהגבול בין דירת שירות ובין דירת שרד הוא דק מאוד. ווועדת הקימוצים צריכה להכנס לעובי הקורה הזאת. אינני מאמין שהיא תוכל לשנות הרבה מהקיים. אבל היא תוכל למנוע יצירת דברים חדשים. אם לא נעשה זאת בעוד מספר שנים יהיו 2400 דירות שירות במקום 1200 הדירות הקיימות היום.

י. פלומין: כחבר ועדת הקימוצים יש לי מספר הסתייגויות מנוסח ההמלצות כפי שהובאו

בפני מליאת הועדה. ועדת המשנה לא סיכמה את הדיון בנושא השלישי - קיצוצים בתקציב. בדו"ח שהובא לפנינו שלושה נושאים - רכב, דירות שרד ודירות שירות והערה כללית שהועדה שמעה אינפורמציה על המלצות ועדת השרים הדנה בנושא הקימוצים בתקציב. אני מציע שלא נראה זאת כסיכום של הועדה.

אמרתי זאת.

ע. פיינרמן:

י. פלומין:
רצינו לתת ביטוי כמותי להמלצות ב שלושה נושאים. לגבי מכסוח רכב שירות ויתרנו על כך. היתה הצעה לקבוע 10% והיתה הצעה לקבוע 15%. לעומת זאת ענין העלאת ההשתתפות העצמית של מחזיקי רכב צמוד מ-72 לירות ל-150 לירות והקטנה הקילהטרים של המכוניות התקניות, היה מוסכם בוועדת המשנה. ואני מצטרף שהנוסח כפי שהובא לפנינו אינו תואם את הסיכומים שהיו בוועדת המשנה.

הציגו כאן את השרים כמי שמשכורתם היא 1800 לירות. אני טוען שהמשכורת שלהם נטו היא 5200 לירות לחודש, לפי הפירוט הבא: משכורת נטו 1800 לירות; אקווילנט של מכונית, כולל פחית וריבית - 2000 לירות, אקווילנט של דירת שרד - 1200 לירות; אקווילנט של טלפון וכלכלה מינימום 500 לירות. סך כל ההוצאות שאני הייתי צריך לעמוד בהן על מנת לחיות באותו סטנדרט של שר הוא למעלה מ-5000 לירות.

י. בן-מאיר:
אני מבין את הקשיים שעמדו לפני ועדת המשנה. עם זאת אני סבור שבסיס ההמלצות שהוגשו לנו צר מדי. נכון שהועדה בחרה רק בנושאי הרכב, דירות השרד ודירות שירות, אבל אפילו נראה בהמלצות אלו המלצות ביניים, הן לא תיראנה בעיני הצבור בתקופה זו.

אינני מסכים לניחוח שעשה חבר הכנסת פלומין. אינני חושב שמשכורתם של השרים בישראל גבוהה מדי. אני חושב שהיא נמוכה מדי. הוא הדין לגבי משכורת חברי הכנסת. לא יתכן שאני אקבל משכורת נמוכה ממשכורתו של שופט תעבורה או ממרצה באוניברסיטה. אינני מתרגש מהטענות לגבי האש"ל. אני חושב שמגיע אש"ל, אבל צריך להטיל עליו מס הכנסה. מה שמקומם את הצבור זו ההוצאה הבלתי מוגבלת והבלתי מבוקרת של השרים. תן לשר מה שמגיע לו. אבל כאשר הוא אוכל במזנון הכנסת, שישלם. בנושא זה לא טיפלה ועדת המשנה.

אשר לרכב צמוד, אינני בטוח שצריך לבטל רכב צמוד לפקידים בכירים. במשרד האוצר יש מספר פקידים שמוצדק לתת להם רכב עם נהג. הממונה על הכנסות המדינה והממונה על התקציבים, צריך שיהיה להם רכב צמוד. אינני רוצה שנגיע למצב שהם יעברו עבירת תנועה, ישללו מהם את הרשיון ולא יוכלו לנסוע במסגרת עבודתם.

לעומת זאת לא נראית לא העלאת

ההשתתפות העצמית של מחזיקי רכב רק עד 100 לירות.

צודק חבר הכנסת גרשוני, המלצות אלו כוללניות מדי. למעשה אלו אינן המלצות אלא עצות. לשם כך אין צורך בוועדת משנה. ועדת הכספים יכולה לסכם דברים כלליים. ההמלצות צריכות להיות מהותיות ומפורטות. לכן אני מציע שוועדת המשנה תמשיך בדיוניה ותביא לנו המלצות המשתרעות על קטע יותר רחב, והמלצות מפורטות ומהותיות.

ח. קורפון:
אני מציע שבסעיף 1 של ההמלצות ייאמרו: "יקוצצו ב-15%."

בסעיף 2 אני מציע שייאמר, שהרכב

התקני יקוצץ ב-10%.

לגבי סעיף 3 אני מסכים שכאשר

יש מכונית צמודה, רצוי שיהיה נהג. אבל המספר הכולל גדול מדי.

לגבי סעיף 4, כבר נאמר שההשתתפות

העצמית של מחזיקי רכב צמוד לאחר החלטת הממשלה הוקטנה ולא הוגדלה.

אני מציע שבסעיף 5 ייאמר, שבשום

פנים ואופן לא תורשה שכירת רכב כדי להגיע למקום העבודה ולחזור ממנו.

בסעיף 8 אני מציע שיאמר: הועדה ממליצה שקיצוצים אלה ובסדר גודל דומה יונהגו ברשויות המקומיות, בשירותים הצבוריים, בחברות הממשלתיות והצבוריות.

אני מציע להוסיף את הסעיף הבא: יקוצצו 50% מההוצאות העומדות לרשות השרים.

י. בן-מאיר: כמה זה 50%?

ח. קורפו: היום עומד לרשות שר סכום של 6000 לירות.

י. בן-מאיר: לא, הסכום אינו מוגבל.

ח. קורפו: הוא מוגבל. יש שרים הנוהגים בתקציבי

משדיהם בצורה בלתי הוגנת. אם שר נותן מתקציב משרדו מחנה לשרה שולמית אלוני, אני חושב שזו שחיתות.

נ. קצב: לאיזה אירוע?

ח. קורפו: לנישואי בנה.

היו"ר י. קרגמן: מדוע אינך מביא את הדבר לועדה העוסקת בענייני בקורת?

צ. גרשוני: מדוע עניין זה אינו נוגע לועדת הכספים?

נ. קצב:

כיוון שועדת המשנה הגבילה הביאה המלצות רק בשני נושאים, אני מציעה שהועדה תמשיך בעבודתה ותביא המלצות בנושאים אחרים. לדוגמה, אין בהמלצות אלה דבר לגבי החברות הממשלתיות, שלדעתי צריך לעשות בהן בדק-בית רציני.

לי נראה שפרט לראש-הממשלה, שר החוץ ושר הבטחון אף שר אחר אינו צריך לגור בדירת שרד.

י. בן-מאיר: ואם הוא עובר מתל-אביב לירושלים?

נ. קצב: ישכור דירה בירושלים.

אני בעד קיצוצים ברכב צמוד, אבל הכל לפי העניין.

יכול להיות שאם יוחלט על מתן אש"ל לשרים, ההוצאה תהיה גדולה יותר מהסדור הקיים היום. אבל מבחינה צבורית ומוסרית תהיה לכך משמעות חיובית יותר.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע לחבר הכנסת קורפו שיציג

שאלה לגבי המקרה של השר שנתן מתנה לשולמית אלוני מתקציב המשרד ולא יציג את הדברים כעובדה.

ח. קורפו: זה בדוק. אינני צריך לשאול שאלה. הדבר בדוק, אני מודיע לך.

י. בן-מאיר: לאור הודעתו של חבר הכנסת קורפו, אני מציע שאלה ומבקש לקבל תשובה.

היו"ר י. קרגמן: נמצא עמנו הממונה על התקציבים והוא ישיב.

ע. אמוראי:

אני שותף לגישתו של חבר הכנסת בן-מאיר להמלצות הועדה. אני מתנגד

לסעיפים 1 ו-3, לסעיף 1 מפני שהוא ממעיט ולסעיף 3 מפני שהוא מרבה. לגבי סעיף 1 אם נקצץ במכסות של רכב שירות ב-10%-15% ויועלה הסכום

לקילומטר בהתאם להתייקרות הדלר, הרי שאנו ממשיכים בשיטה של פיצוי מלא פטור ממס. אני מציע להשאיר את המכסה ולא לתת פצוי על התייקרות הדלק.

והפקיד עצמו יחשוב שלוש פעמים או לנסוע או לא. וזה מה שחשוב לנו, ליצור תמריץ לחסכון על ידי נסיעת פחות קילומטרים.

אשר לסעיף 3, אני נגד פגיעה ביעילות.

יש פקידים בכירים שמבחינת עומס העבודה הם חשובים יותר מכמה שרים. אינני

שותף לגישה האומרת: שרים - כן, פקידים בכירים, שועשים עיקר העבודה - לא.

אני בעד מתן אש"ל לשרים, במקום הסדור הקיים, אבל אש"ל שלא יעשה אותם מגוחכים, אש"ל נדיב וקבוע הרבה יותר מזה של חברי הכנסת. אם שר רוצה להזמין ישראלי לארוחה, יזמין אותו על חשבון האש"ל שלו; אבל אם יש לו אורח מחו"ל - יזמין אותו על חשבון המשרד.

יש בעייה שועדת המשנה לא נתנה דעתה עליה - משרדי השרים והפקידים הבכירים. פקידי המשנה יושבים צפופים בחדריהם ולעומת זאת לפקידות הבכירה יש אולם קבלה, חדר מרווח למזכירה ואולם גדול. אני מציע לקבוע תקנים לגודל ולרמת הריהוט במשרדים. אני מכיר שרים שבריהוט לשכותיהם הושקעו סכומים גדולים.

מ. ארנס:
במקרים רבים ההתייחסות של הועדה לנושא רציני, אינה רצינית. ואז התרומה של הועדה היא תרומה שולית. כך אני מתייחס להצהרה של חברי הועדה שהם רוצים לקבל ניירות ערך במקום תוספת יוקר.

היו"ר י. קרגמן:
זה ענין אישי ופרטי. לא ועדת הכספים החליטה על כך.

מ. ארנס:
ג'סטות הפגנתיות מסוג זה אינן מוסיפות דבר. הן רק גורעות.

אני מסכים לדבריו של חבר הכנסת גרשוני לגבי המלצות ועדת המשנה. אם ההמלצות לא תכלולנה דברים ברורים לגבי כמויות ותאריכים אין ערך להמלצות.

אני מציע שלא ניתן יד לשורה של שקרים מוסכמים, כמו רכב שירות, דירות שרד ואש"ל. צריך לבטל זאת ולא לשנות קצת. אדם הנוסע לצרכי עבודתו, אין זה מתקבל על הדעת לומר לו: מחיר הדלק עלה, אבל אתה תספוג מחצית העלאה, כי הוא יגיד: לא אסע. אם הוא נוסע לצרכי עבודתו, צריך לשלם מחיר הנסיעה ולחשב את האמורטיזציה וכל ההוצאות הכרוכות בכך. מה שלא צריך לעשות הוא - לתת מכסה של 2000 ק"מ לחודש. נהוג בעולם שאדם הנוסע בתפקיד כותב בטופס מיוחד מה היתה קריאת המונה בצאתו ובשובו, ועל פי זה משלמים לו.

בארצות הברית רק לאדם אחד יש דירת שרד - לנשיא. לשר החוץ ולשרים אחרים אין דירות שרד.
ע. אמורי:
איזה תקציב יש להם?

מ. ארנס:
לכן אני מציע לדון על תקציב ולא על דירות שרד. אם שר עובר מתל-אביב לירושלים, ישכור דירה ויקבל השתתפות בשכר הדירה.

אני מציע לחברי ועדת המשנה להמשיך ב"שיעורי בית" ולהביא הצעות לענין.

היו"ר י. קרגמן:
13 חברי הועדה שהצהירו שאינם רוצים לקבל תוספת היוקר במזומנים עשו זאת מתוך רצון אישי, כי הם סבורים שצו השעה הוא לא להזרים כספים למשק.

מ. ארנס:
מדוע לא להעביר החלטה כזאת בוועדה? הכוונה טובה, הדרך פסולה.

היו"ר י. קרגמן:
זו איננה החלטה של הועדה והיא אינה מחייבת אף אחד. מי שרוצה להצטרף - בבקשה.

בעקבות דבריו של חבר הכנסת פלומין אני רוצה לומר, שהשרים אינם קובעים לעצמם משכורת. ועדה בראשותו של חבר הכנסת היא הקובעת משכורת השרים. רכב הוא כלי עבודה של שר.

א. שוסטק:
זה איננו כלל בכל מדינה.

היו"ר י. קרגמן:

יש שרים בעולם שמשכורתם גבונה פי עשר ויותר ממשכורתו של שר בישראל. ראיחי מבקר מדינה בארץ אחת, שאין לו רכב על חשבון המשרד, אלא רכב פרטי, אבל משכורתו גבוהה פי עשרה ממשכורתו של מבקר המדינה בישראל.

עד היום נהוג שרכב וטלפון מקבל שר על חשבון המדינה. שעות העבודה של שר ארוכות יותר מאלו של כל אדם. והמשכורת אינה עומדת בשום פרופורציה לעבודה ולשעות העבודה.

אומרים ששר"חי על הוצאות. אם שר אוכל צהרים במזנון הכנסת, האם יש בכך חסכון למשפחתו? אם הוא לן בירושלים, האם יש בכך חסכון למשפחתו שבתל-אביב? אומרים: למה יחתום על חשבונות, יקבל אש"ל. זו הצעה לא רעה. אבל לא הייתי מציע לשים טלאי על גבי טלאי. אני מרחיק לכת. אני אומר שכל האש"ל והספרות המקצועית צריכים להיות כלולים בשכר והשכר כולו צריך להיות חייב במס הכנסה. אם יקבל אש"ל, יגידו שאינו אוכל וחוסך מהאש"ל. נשיא בית המשפט העליון יש לו רכב צמוד יום ולילה, והוא מקבל הוצאות נסיעה. מדוע? כי כל מבנה השכר מעוות, ואם לא יקבל הוצאות נסיעה, משכורתו תהיה נמוכה ממשכורתו של שופט בית המשפט העליון.

אני חושב שאנו צריכים לפתור את הבעיה באופן יסודי. אולם צריך לעשות זאת בזהירות רבה והדבר יארך זמן רב. אם לא נפתור את הבעיה באופן יסודי, אני אישית אינני מתנגדת שזכות החתימה של שרים על חשבונות תומר בדמי אש"ל.

אשר לרכב, אי אפשר להגיד לפקיד שיקבל עבור הנסיעה פחות ממה שהיא עולה לו. אבל אפשר להגביל את הקילומטר; אומרים שהדבר יפגע ביציבות. ננסה ונראה, כי יש אומרים ההפך שהדבר יביא ליחיד יציבות.

בזמנו החליטה הממשלה, לאחר שהיו מספר תאונות, ששר אינו יכול לנהוג בעצמו. לעומת זאת פקידים בכירים, היודעים לנהוג, צריך להגיד להם שינהגו בעצמם.

ש. ארליך: אחרי יום עבודה של 18 שעות אינו יכול לנהוג בעצמו.

היו"ר י. קרגמן: למקרים כאלה צריך לצור פול של נהגים אך יש לבטל את ההסדר של נהגים צמודים.

אני רואה בהחלטות שהביא לפנינו שר האוצר ובהצעות שהביאה ועדת המשנה התקדמות חשובה מאד. איננו רואים בכך סוף פסוק. אנו צריכים להחליט ישבעוד שלושה חדשים תדווח הממשלה על ביצוע המלצות אלו. המלצות ועדת המשנה בראשותו של חבר הכנסת הרנינג בכנסת השביעית הביאו לקימוצם רציניים של 15 לירות. אני מקווה שגם המלצות אלו יביאו לקימוצים. ואין זה סוף פסוק. הועדה תמשיך בעבודתה ותביא המלצות נוספות.

ש. ארליך: אינני מסכים לדעת יושב-ראש הועדה, שבהמלצות אלו יש קימוצים משמעותיים. לכן אני מציע שמליאת הועדה תחזיר את ההמלצות לוועדת המשנה, וזו תפעל על פי ההערות וההצעות שהושמעו היום.

כל מבנה השכר, ובראש-וראשונה של השופטים העלונים, השרים, חברי הכנסת והשופטים, זו צביעות אחת גדולה. ככל שנקדים להבריאה את הענין מיסודו, ניטיב למדינה ולחברה. אינני מאשים בזה איש. אבל הגולם הזה התנפת, כמו הסובסידיות שהגיעו ל-5 מיליארד לירות.

אני בדיעה שלשר מניע נהג עם רכב בלי לעשות חשבון כמה עולה הדבר. אבל אני חושב ששר צריך לקבל אש"ל במקום זכות חתימה שיש לו היום, שיש בה פגם אסטתי. ישארו לו מהאש"ל 100-200 לירות? - גם לחברי הכנסת נשאר. אורחים מחו"ל יארח על חשבון המדינה.

י. בדר: לישיבות מרכז מפלגתו ולאסיפות במערכת הבחירות הוא צריך לנסוע

במכונית שרד?

ש. ארליך:

אני משאיר זאת לשיקול דעתו של השר.
הוא איש צבור לא פחות ממני.

אני בעד הגבלת ההוצאות על ידי קביעת
דמי אש"ל. אני בעד מחן דירות שרד לראש הממשלה ולשר החוץ ולשר הבטחון.

לגבי סעיף 1 בהמלצות, אני מצטרף
לדעתו של חבר הכנסת אמוראי לגבי סעיף 1. אינני מקבל שכל הפקידים הבכירים
אינם זקוקים לנהג צמוד. אני נגד ביטול טוטאלי של נהג צמוד מפני שיש
פסיכוזה. צריך לבדוק למי כן ולמי לו. פקיד בכיר שמסיים עבודתו בשעה
אחת או שתיים אחר חצות וצריך לצאת בשעה שש בבקר לירושלים, אסור לו לנהוג
בעצמו.

לגבי ההשתתפות העצמית של מחזיקי
רכב צמוד, אני מציע שיקבע קילומטרג' ולא סכום.

מר גבע כתב בעתון "דבר" על בזבוז
משרד החירות בחו"ל. דבר זה חל גם על רשות ההשקעות ועל משרד החוץ. אני
מציע שהועדה תבדוק את הנושא.

א. גפני:

ברצוני להעיר מספר הערות בעקבות
הדברים שנאמרו. אני רוצה לומר

לחברי ועדת הכספים, שהם גם אנשי צבור המופיעים ונשמעים, כי יש סכנה
שתוך ההסתערות על מה שנקרא אורח החיים של הנבחרים והפקידות הבכירה,
יפגעו כמה דברים חשובים, ובידיכם כאנשי צבור למנוע זאת. והדבר הראשון
שעלול להפגע הוא - רמת השירות של עובדי המדינה. יש ומוצגים דברים שאין
בהם אמת לגבי עובדי המדינה, גם אם יש חריגים. לפעמים רואים עובדים
בחברות פרטיות ואחרות נוהגים כפי שנוהגים ומסיקים מכך מסקנות לגבי
עובדי המדינה, שמצבם אחר לגמרי.

יש היום הוראה ברורה - אינני יכול
להשבע שהיא מקוימת במאה אחוז אבל היא משוייחה והשעים וכמה אהוזים -
שעובדי מדינה אינם זכאים להגיש קבלות פרט למנכ"לים שיכולים להגיש
קבלות כאשר הם מארחים אורחי חוץ. לא אשבע שכל הקבלות שהגישו מנכ"לים הם
לגבי אורחי חוץ. פרט למנכ"ל, צריך לקבל אישור מיוחד מהמנכ"ל אם מארחים
אורחים מחו"ל. אני אינני זוכר את היום שהגשתי קבלה. פעם ארחתי משלחת
של שני אנשים מהבנק העולמי. נכון שוראים אנשים אוכלים במסעדות. מזמינים
אותם. יש כאלה המזדמנים עם פקידים מחברות פרטיות ויש רבים האוכלים במסעדות
שהמחירים בהן הם כדמי האש"ל.

י. פלומין:

בוא נלך למסעדת אולימפיה.

א. גפני:

יושבים שם אנשי חברות פרטיות.
לפעמים יושבים אתם עובדי מדינה

שהוזמנו על ידם.

י. בן-מאיר:

רובם בסדר. מדברים על המיעוט שאינם
בסדר.

א. גפני:

אשר לרכב, מוסדות רבים משלמים
פיקטיבית עבור רכב שירות.

האוניברסיטאות ומוסדות אחרים משלמים סכום קבוע והדיווח הוא פיקטיבי.
בממשלה בדרך כלל משלמים לפי דיווח וטפסים שממלאים העובדים. אחוז גדול
של הפקידים הנדרשים הם מדריכים חקלאים ומפקחים של משרד החנוך.

מ. ארנס:

הטופס איננו על כל נסיעה, אלא
הוא טופס חדשי.

א. גפני:

הטופס הוא לכל נסיעה.

לפי דעתי מרבית הדברים על הוצאות
מופרזות של פקידים מקורם לא בפקידות הממשלתית. אני חושב שעובדי המדינה
ראויים לאיזו שהיא הגנה מאנשי צבור. אנשים אלה אם יידרשו לספוג רבע
או מחצית מהתייקרות הדלק, ישלמו זאת ממשכורתם שאינה גדולה או לא יסעו.
והשרים אמרו בישיבת הממשלה שלא יוכלו לבצע חלק מעבודת משרדיהם; המדריכים
החקלאים והמפקחים של משרד החנוך לא יסעו ולא יגיעו לקריית שמונה ולמקומות
אחרים. מסוכן הוא לפגוע בצורה חותכת. שוכחים שאנשים אלה נפגעו מהתכנית
הכלכלית כמו כל אזרח במדינה. מה שחשוב הוא לקיים את ההוראות הקיימות
בממשלה. אם הוראות אלו יקוימו בחברות ממשלתיות, באוניברסיטאות ובגופים
צבורים אחרים, זה יהיה הישג גדול.

אני יודע לפחות 5 עובדים בכירים,

ביניהם מנכ"לים שעזבו את שירות המדינה רק בגלל הבעייה הכספית, אני

מזכיר זאת כדי שהדברים יראו בפרופורציה הנכונה. אנו עלולים להרוס את שירות המדינה, שמחלדל בלאו הכי. צריך למנוע דברים שיש בהם שחיתות, אבל אין לעשות דברים שעלולים להרוס את שירות המדינה.

לגבי הרכב, יש דילמה קשה. כי נכון הוא שהחלטה על ספיגת ההתייקרות של הדלק, חשפיע מייד על כל הפריפריה. אם לא ינתן חסריף כוגד, ישפיע הדבר גם על האוניברסיטאות וגם על חברות פרטיות. לעומת זאת בשירות המדינה הדבר עלול להביא לכך שאנשים לא יסעו אם ידרשו לנסוע על חשבונם. מה שאנו רוצים הוא שיסעו קצת פחות. אפשר לצמצם את הנסיעות ב-10-15%, מבלי לפגוע בעבודה באופן רציני. לעומת זאת אם אתה מוריד את התמורה ב-40-50%, יסעו פחות או לא ידייקו בדיווח. לכן חשבנו על קומבינציה של קיצוץ במכסות ב-10% - דבר שלא יפגע מהותית בעבודה - ומצד שני לא לתת מלוא הפצוי על ההתייקרות.

הופתעתי מההודעה של חבר הכנסת קורפו בענין מתנה שנחן שר מתקציב המשרד לחברת הכנסת שולמית אלונני. אני מקווה שנפלה כאן אי-הבנה. אכרר זאת. אצלנו יש קופה למתנות. מנכים לנו סכום מסויים מהמשכורת ונותנים מתנה קולקטיבית מהקופה.

ע. פיינרמן: אני רוצה להעיר הערה אחת בעקבות דבריו של חבר הכנסת בן-מאיר

על הבסיס הצר של ההמלצות. ישנן שתי אפשרויות: או לקחת בסיס רחב ולעבוד כל השנה ולבוא בסוף השנה עם הצעות קיצוניות; או להתחיל בתחילתה של שורה בדברים מעשיים יותר מבחינת אפשרות הקימוצים ולהביא את ההמלצות בצורה של סדרות. אני בדיעה שהדרך השניה היא הנכונה. הפעם הבאנו המלצות בשלושה נושאים. בפעם הבאה נביא המלצות בשלושה נושאים נוספים.

להערתו של חבר הכנסת פלומין ביחס לפירוש קונקרטי של ההמלצות, אני מסכים היה פירוט כזה, אלא שהיחה רשלנות מצדי שלא עברתי על ההמלצות המודפסות.

והערה אחרונה - ברור שיש טעם לכל ההמלצות הללו אם נצמיד אליהן מעקב לחקופה מסויימת, ונחליט שבעוד חדשיים שלושה ידווח לנו על ביצוען.

לגבי הנושאים האחרים, כמו אש"ל לשרים, לא הגענו לסיכומים בהם.

היו"ר י. קרגמן: חבר הכנסת פיינרמן, אנו דנו בהמלצות אלו לגבי שרים ופקידים בכירים. לא אמרנו דבר לגבי האוניברסיטאות, חברות ממשלתיות וחברות צבוריות.

ע. פיינרמן: אני מודע לכך. אמרנו שהמלצות אלו צריכות לחול על כולם.

היו"ר י. קרגמן: הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.45